

הנחמה של מצות תפילין

דברים ו'

(ח) וקשרתם לאות על-ידך והיו לטטפת בין עיניך:

רמב"ם ספר המצוות מצוות עשה י"ב

היא שצונו להניח תפילין של ראש והוא אמרו "והיו לטוטפות בין עיניך"

רמב"ם ספר המצוות מצוות עשה י"ג

היא שצונו להניח תפילין של יד והוא אמרו "וקשרתם לאות על ירך" (דברים ו':ח').

...והראיה על היות תפילין של ראש ושל יד שתי מצות אמרם בגמרא (בבלי מנחות מ"ד.) על צד התימה ממי שיחשוב שתפילין של ראש ושל יד לא יונח אחד מהם בלתי האחר אלא אם יהיו שתיהן יחד מאמר זה לשונו, "מאן דלית ליה שתי מצות חדא מצוה לא לעבד", כלומר מי שלא יוכל לעשות שתי מצות לא יעשה האחת, אינו כן אבל יעשה המצוה אשר נזדמנה ולפיכך יניח איזה מהן שיזדמן לו, הנה התבאר לך שקראו לתפילין של יד ושל ראש שתי מצות.

מסכת מועד קטן דף כא.

תנו רבנן: אבל, שלשה ימים הראשונים אסור להניח תפילין. משלישי ואילך, ושלישי בכלל - מותר להניח תפילין. ...דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: אבל, שני ימים הראשונים - אסור להניח תפילין, משני ושני בכלל - מותר להניח תפילין

שולחן ערוך יורה דעה הלכות אבילות שפ"א:

אבל אסור להניח תפילין ביום ראשון; ואחר שהנץ החמה ביום שני, מותר להניחם.

ש"ך יורה דעה שם

יש פוסקים דאינו אסור אלא ביום ראשון וביום ב' מותר מיד אפי' קודם הנץ החמה וכ"פ הב"ח.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילין סימן ל

זמן הנחתן בבוקר, משיראה את חבירוהרגיל עמו קצת, ברחוק ד' אמות, ויכירנו.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן ו

ענין הקדמת זמן ציצית, תפילין, ק"ש ותפילה בשחרית כשהמדינה הקדימה זמן היום מחמת חוסר דלק ר"ח אדר תשל"ט. למע"כ חתני כבני הרה"ג ר' משה דוד טנדלר שליט"א בן מחותני האהוב הרה"ג ר' יצחק אייזיק שליט"א. ... ולענ"ד נראה שיניחו טלית ותפילין כדי שלא יתרגלו להתפלל בלא טלית ותפילין אף כשתעבור שעת הדחק שאז יהיו מחוייבין לקרא ק"ש ולהתפלל דוקא בטלית ותפילין, וגם בימים אלו יש לחוש שישכחו מלהניח אחר התפילה, אבל לא יברכו על הטלית אלא לאחר התפילה אם יהיה הכרת חברו ד"א ואם לא יהיה עדיין הכרת ד"א יצטרכו לחכות עד שיהיה הכרת ד"א.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות אבילות סימן תב

סעיף א: מי שבאה לו שמועה שמת לו קרוב, אם בתוך ל' יום הגיעה השמועה, אפילו יום ל' עצמו, הרי זו שמועה קרובה וחייב לנהוג שבעה ימי אבילות מיום שהגיע השמועה; אם שמע מיום ל' ואילך, א"צ לנהוג אלא שעה אחת, לא שנא שמע ביום לא שנא שמע בלילה,

סעיף ב: השומע שמועה רחוקה, אין צריך לנהוג כל דין אבילות, ... מפסיק שעה אחת משום אבילות, וחוזר למה שבידו, אבל אם היה לבוש תפילין אינו צריך לחלצן...

רמב"ם הלכות תעניות פרק ה

אסור לקרות בתשעה באב בתורה או בנביאים או בכתובים ובמשנה ובהלכות ובתלמוד ובהגדות, ואינו קורא אלא באיוב ובקינות ובדברים הרעים שבירמיהו, ותינוקות של בית רבן בטלין בו, ומקצת החכמים נוהגין שלא להניח בו תפילין בראש.

תוספות מסכת יבמות דף מג:

ומפרש ר"ת שאני בין אבילות חדשה שאסרו ליארס לפי שבחדשה יש להחמיר מבישנה משא"כ באבילות ישנה ובאבילות דרבים יש להחמיר טפי לענין משא ומתן מאבילות דיחיד דמשא ומתן שהוא דבר של פרהסיא אם יעסקו בפרקמטיא כל היום יבאו ויאמרו שאין חוששין להתאבל על ירושלים

הררי קדם חלק ב סימן קמז

ולפי זה יש לבאר את החילוק בין תפילין של ראש לתפילין של יד, דהגם דמצד דין אבילות אין איסור בתפילין בת"ב כמו באבילות, כי אבילות ישנה גריעא מאבילות חדשה, אבל בתפילין של ראש שיש בן דין ד"וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך" אלו תפילין שבראש, והוא ניהוג בפרהסיא של "פארך כבוש עליך." בזה כשרבים לובשים אותו נראה כמו זלזול בהאבילות. משא"כ תפילין של יד אשר דינו הוא לך לאות ולא לאחרים לאות, ואינו מידי דפרהסיא

שולחן ערוך אורח חיים תקנה:א

נוהגים שלא להניח תפילין בתשעה באב שחרית, ולא טלית, אלא לובשים טלית קטן תחת בגדיו בלא ברכה; ובמנחה מניחים ציצית ותפילין, ומברכים עליהם.

משנה ברורה שם

- ובמנחה - שאז הציתו אש במקדש ותם עונך במה ששפך הקב"ה חמתו בעצים ואבנים [הגר"א]
- וי"א כדי להראות נחמה באבלינו בו ביום

ערוך השולחן שם

ולמה מניחים במנחה דבמנחה אנו מקבלים תנחומין שאומרים נחם:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילין לח:ג
מנודה ומצורע אסורים להניח תפילין.

מסכת ברכות ו.

אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין: הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו? אמר ליה: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ."

שיר הכבוד של אנעים זמירות

פארו עלי ופארי עליו וקרוב אלי בקראי אליו

עץ יוסף

"פארו" תפילין שנקראו פאר ביחזקאל "ופארי" תפילין דמרא עלמא דכתיב בהו "ומי כעמך ישראל"

מסכת ברכות יא.

אמר רבי אבא בר זבדא אמר רב: אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה, חוץ מן התפילין, שהרי נאמר בהם פאר, שנאמר: "פארך חבוש עליך!"

Rav Aryeh Kaplan Anthology II (p. 237)

Have you ever felt so close to another human being that every moment together was precious?... What if this person gave you a ring or a pin and asked you to wear it? Every time you looked at it or felt it on your finger, would it not remind you of this great love?.... This bond of love exists always, even when we do not deserve it. G-d is a Father Who loves His children even when they go astray. It is our duty, however, to strengthen this bond. Tefillin are a sign of this bond of love.